

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก ก
ภาพน้ำพริกหนุ่มที่ผ่านการนอมด้วยวิธีต่างๆ
เก็บรักษาเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1. น้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ

สถานะสุญญากาศ
ขนาด 200 และ 500 กรัม

สถานะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน
ขนาด 200 และ 500 กรัม

เก็บรักษานาน 0 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 1 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 2 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 3 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 4 สัปดาห์

2. น้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง

ระดับความดัน 500 และ 600 MPa
เวลาคงความดัน 20 และ 40 นาที

เก็บรักษานาน 0 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 1 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 2 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 3 สัปดาห์

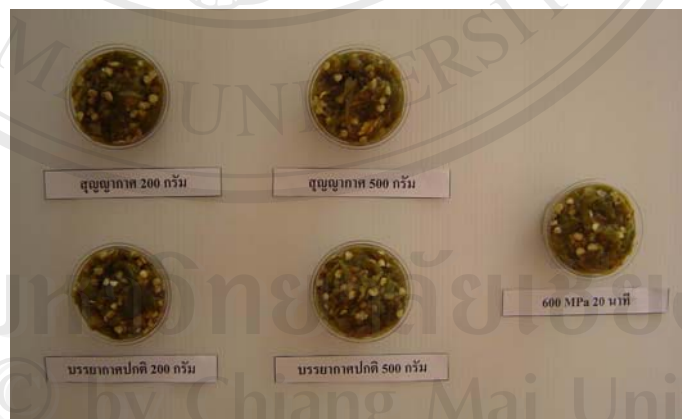
เก็บรักษานาน 4 สัปดาห์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

3. เปรียบเทียบน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยวิธีต่างๆ

- สภาวะสุญญากาศ ขนาด 200 กรัม
- สภาวะสุญญากาศ ขนาด 500 กรัม
- สภาวะบรรยากาศปกติ ขนาด 200 กรัม
- สภาวะบรรยากาศปกติ ขนาด 500 กรัม
- ความดัน 600 MPa 20 นาที

เก็บรักษานาน 0 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 1 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 2 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 3 สัปดาห์

เก็บรักษานาน 4 สัปดาห์

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบทางประสาทสัมผัส

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบทดสอบทางด้านประสาทสัมผัสของน้ำพริกหนุ่ม
โดยวิธี 9- POINT HEDONIC SCALE

ชื่อผู้ทดสอบชิม.....วันที่.....
 ชื่อผลิตภัณฑ์ : น้ำพริกหนุ่ม

คำแนะนำ กรุณาทดสอบตัวอย่างต่อไปนี้จากซ้ายไปขวาและให้คะแนนที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดย

9 = ชอบมากที่สุด (Like extremely)	4 = ไม่ชอบเล็กน้อย (Dislike slightly)
8 = ชอบมาก (Like very much)	3 = ไม่ชอบปานกลาง (Dislike moderately)
7 = ชอบปานกลาง (Like moderately)	2 = ไม่ชอบมาก (Dislike very much)
6 = ชอบเล็กน้อย (Like slightly)	1 = ไม่ชอบมากที่สุด (Dislike extremely)
5 = เฉยๆ (Neither like nor dislike)	

หมายเหตุ : กรุณาบ้วนปากหรือดื่มน้ำก่อนชิมตัวอย่าง

คุณลักษณะน้ำพริกหนุ่ม	คะแนนความชอบ			
	122	351	680	075
ความชอบโดยรวม				
สี				
กลิ่น				
รสชาติ				

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

ขอบคุณ

ภาคผนวก ค
ผลการทดลองการยืดอายุการเก็บรักษาน้ำพริกหนุ่ม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง ข-1 ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลาเก็บรักษา (สัปดาห์)	สถานะสุญญากาศ		สถานะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	5.14±0.01	5.15±0.01	5.13±0.01	5.14±0.02	5.14
1	4.95±0.02	4.86±0.08	4.86±0.04	4.84±0.04	4.88
2	4.81±0.01	4.74±0.02	4.79±0.02	4.71±0.02	4.76
3	4.72±0.01	4.68±0.02	4.74±0.01	4.66±0.01	4.7
4	4.68±0.01	4.64±0.01	4.67±0.03	4.62±0.01	4.65
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาเก็บรักษา	4.86	4.81	4.84	4.79	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-2 ค่า Water activity (a_w) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลาเก็บรักษา (สัปดาห์)	สถานะสุญญากาศ		สถานะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
1	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
2	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
3	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
4	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาเก็บรักษา	0.96	0.96	0.96	0.96	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-3 ปริมาณความชื้น (%) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการตัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลาเก็บรักษา (สัปดาห์)	สถานะสุญญากาศ		สถานะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	82.37±0.57	82.59±0.98	81.92±0.92	83.00±0.50	82.47
1	82.13±0.60	83.56±0.45	82.53±1.33	83.05±0.23	82.82
2	83.60±0.38	82.82±0.93	82.38±0.87	83.69±0.82	83.12
3	83.60±0.16	83.89±0.47	83.63±0.61	83.45±0.61	83.64
4	83.58±0.75	83.85±0.49	83.29±0.57	83.51±0.47	83.56
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาเก็บรักษา	83.06	83.34	82.75	83.34	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-4 ค่าสี L ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการตัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลาเก็บรักษา (สัปดาห์)	สถานะสุญญากาศ		สถานะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	37.82±2.07	38.25±0.97	37.05±2.53	38.46±3.39	37.90
1	36.86±2.94	37.15±2.32	36.29±1.96	36.11±0.85	36.60
2	37.04±1.41	37.54±0.96	35.88±1.05	36.20±0.42	36.67
3	36.05±2.59	36.02±3.10	35.11±2.48	33.85±1.52	35.26
4	34.49±1.24	34.99±0.74	34.36±1.41	34.85±1.00	34.67
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาเก็บรักษา	36.45	36.79	35.74	35.89	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-5 ค่าสี a* ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการตัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	1.61±0.60	1.89±0.88	1.82±1.03	1.75±0.67	1.77
1	2.25±0.50	1.87±0.42	1.87±0.95	2.57±0.61	2.14
2	2.56±0.38	2.34±0.12	2.41±0.06	2.40±0.07	2.43
3	2.63±0.08	2.89±1.19	2.63±0.63	2.53±0.56	2.67
4	2.90±0.13	3.15±0.12	2.77±0.35	3.22±0.13	3.01
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	2.39	2.43	2.3	2.49	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-6 ค่าสี b* ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการตัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	15.74±0.98	15.53±1.66	14.51±1.21	15.16±1.10	15.24
1	18.61±2.51	21.04±2.94	19.12±1.99	20.38±1.97	19.79
2	20.46±0.89	22.38±0.21	20.97±0.58	23.66±2.47	21.87
3	20.32±0.85	20.71±2.71	20.60±1.11	21.31±2.42	20.74
4	22.73±2.65	21.77±2.30	21.05±1.17	23.21±1.33	22.19
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	19.57	20.29	19.25	20.74	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-7 ค่า C^* ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการตัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	15.83±0.36	15.66±0.80	14.64±0.36	15.27±0.90	15.35
1	18.75±1.04	21.12±1.34	19.22±2.36	20.55±0.99	19.91
2	20.62±1.18	22.51±0.27	21.11±0.75	23.79±2.93	22.01
3	20.18±0.14	20.91±0.45	20.77±0.75	21.46±0.21	20.83
4	22.92±2.20	21.99±0.16	21.24±0.68	23.43±1.48	22.40
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	19.66	20.44	19.4	20.9	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-8 ค่า H° ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการตัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	84.13±2.86	83.15±3.45	82.81±4.61	83.34±3.25	83.36
1	83.10±0.34	84.92±0.06	84.51±1.80	82.85±0.59	83.85
2	83.06±0.71	84.04±0.22	83.55±0.02	84.17±0.73	83.71
3	82.50±0.07	82.07±0.39	82.72±0.23	83.24±1.27	82.63
4	82.72±0.54	81.78±0.01	82.52±0.37	82.09±0.64	82.28
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	83.10	83.19	83.22	83.14	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-9 ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์ (%) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ และ เก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	สถานะสุญญากาศ		สถานะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	2.96±0.07	2.90±0.09	3.08±0.04	2.84±0.12	2.95
1	2.60±0.23	2.68±0.25	2.44±0.10	2.34±0.35	2.52
2	2.63±0.41	2.13±0.48	2.40±0.45	2.37±0.19	2.38
3	2.42±0.19	2.42±0.29	2.30±0.19	2.13±0.12	2.32
4	2.26±0.12	2.05±0.25	1.91±0.64	1.96±0.09	2.05
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	2.57	2.44	2.43	2.33	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-10 ปริมาณน้ำตาลทั้งหมด (%) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ และ เก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	สถานะสุญญากาศ		สถานะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	5.83±0.12	5.97±0.34	5.78±0.37	6.05±0.32	5.91
1	5.57±0.15	5.44±0.11	5.27±0.11	5.33±0.35	5.40
2	5.12±0.18	5.19±0.22	4.79±0.20	5.09±0.16	5.05
3	4.90±0.35	5.08±0.24	5.10±0.53	5.00±0.72	5.02
4	4.94±0.17	4.80±0.76	4.66±0.08	4.89±0.47	4.82
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	5.27	5.30	5.12	5.27	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-11 ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (log CFU/g) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลาเก็บรักษา (สัปดาห์)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	9.63	9.39	9.57	9.37	9.49
1	9.04	9.29	9.24	9.31	9.22
2	8.42	8.75	8.13	8.83	8.53
3	7.88	8.09	8.02	8.47	8.12
4	7.77	7.77	7.76	7.83	7.78
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาเก็บรักษา	8.55	8.66	8.54	8.76	

หมายเหตุ : ข้อมูลที่แสดงเป็นค่าเฉลี่ยของการทดลอง 2 ซ้ำ

ตาราง ข-12 ปริมาณยีสต์และรา (log CFU/g) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลาเก็บรักษา (สัปดาห์)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	4.82	4.96	4.60	4.81	4.80
1	4.27	4.37	3.99	4.24	4.22
2	2.77	2.81	3.04	2.93	2.89
3	2.50	2.60	2.75	2.62	2.62
4	2.15	2.52	2.34	2.29	2.33
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาเก็บรักษา	3.30	3.45	3.34	3.38	

หมายเหตุ : ข้อมูลที่แสดงเป็นค่าเฉลี่ยของการทดลอง 2 ซ้ำ

ตาราง ข-13 ปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรีย (MPN/g) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลง
บรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100
1	1,100	1,100	1,100	1,100	1,100
2	350	460	780	460	513
3	240	460	335	460	374
4	225	240	195	172	208
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	603	672	702	658	

หมายเหตุ : ข้อมูลที่แสดงเป็นค่าเฉลี่ยของการทดลอง 2 ซ้ำ

ตาราง ข-14 คะแนนความชอบโดยรวมของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ และ
เก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (วัน)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	6.50±1.02	6.40±1.09	6.52±1.11	6.34±1.04	6.44
1	6.68±1.04	6.60±0.93	6.44±1.09	6.44±1.01	6.54
2	6.49±1.05	6.48±0.99	6.39±0.99	6.34±1.10	6.43
3	6.20±1.31	6.26±1.27	6.12±1.38	6.48±1.28	6.27
4	6.34±0.96	6.14±1.09	6.22±0.93	6.27±1.05	6.24
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	6.44	6.38	6.34	6.37	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-15 คะแนนความชอบด้านสีของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ และ เก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (วัน)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	6.46±0.86	6.62±1.31	6.28±0.99	6.32±1.08	6.42
1	6.62±0.99	6.70±1.18	6.44±1.26	6.60±1.23	6.59
2	6.34±1.20	6.02±1.06	6.12±1.15	6.14±1.20	6.16
3	6.06±1.53	6.36±1.19	6.22±1.42	6.34±1.29	6.25
4	6.08±1.35	6.26±1.16	6.04±1.24	6.21±1.12	6.15
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	6.31	6.39	6.22	6.32	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-16 คะแนนความชอบด้านกลิ่นของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการดัดแปลงบรรยากาศ และ เก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (วัน)	สภาวะสุญญากาศ		สภาวะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	6.64±1.12	6.42±1.05	6.38±1.14	6.34±0.98	6.45
1	6.56±1.21	6.66±1.08	6.24±1.25	6.24±1.29	6.43
2	6.16±1.13	6.26±1.05	5.84±1.45	5.98±1.34	6.06
3	6.16±1.60	5.78±1.46	5.68±1.55	6.10±1.27	5.93
4	6.10±1.56	6.04±1.40	6.00±1.40	6.16±1.31	6.08
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	6.32	6.23	6.03	6.16	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-17 คะแนนความชอบด้านรสชาติของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยการตัดแปลงบรรยากาศ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (วัน)	สถานะสุญญากาศ		สถานะการแทนที่ด้วยก๊าซไนโตรเจน		ค่าเฉลี่ย
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	
0	6.30±1.23	6.20±1.14	6.62±1.14	6.24±1.00	6.34
1	6.54±1.09	6.30±1.15	6.20±1.01	6.26±1.19	6.33
2	6.66±1.10	5.76±1.46	5.80±1.54	5.64±1.45	5.97
3	5.62±1.35	5.56±1.25	5.66±1.14	5.86±1.16	5.68
4	5.66±1.27	5.60±1.16	5.82±1.29	5.64±1.38	5.68
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	6.16	5.88	6.02	5.93	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-18 ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (ลำดับที่)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	5.23±0.02	5.23±0.01	5.20±0.02	5.23±0.02	5.22
1	5.15±0.02	5.17±0.01	5.19±0.01	5.18±0.01	5.17
2	5.15±0.02	5.12±0.01	5.13±0.01	5.17±0.01	5.14
3	5.08±0.01	5.08±0.01	5.09±0.01	5.09±0.01	5.09
4	5.04±0.01	5.05±0.01	5.04±0.01	5.05±0.02	5.05
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	5.13	5.13	5.13	5.14	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-19 ค่า Water activity (a_w) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
1	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
2	0.97±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
3	0.97±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.97±0.00	0.97
4	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.97±0.00	0.96
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	0.96	0.96	0.96	0.96	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-20 ปริมาณความชื้น (%) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	84.43±0.24	84.83±0.64	84.94±0.29	84.70±0.23	84.73
1	85.19±0.38	85.36±0.31	85.42±0.34	85.14±0.21	85.28
2	84.88±0.17	85.00±0.21	85.30±0.26	85.14±0.35	85.08
3	85.17±0.06	85.37±0.19	85.50±0.17	85.27±0.12	85.33
4	85.30±0.21	85.41±0.28	85.35±0.21	85.44±0.19	85.37
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	84.99	85.19	85.30	85.14	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-21 ค่าสี L ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะการเก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	34.97±0.84	33.94±0.85	32.58±0.51	33.57±1.56	33.76
1	32.70±0.79	35.15±1.30	32.27±0.75	34.06±1.04	33.54
2	34.18±2.50	34.61±2.04	33.54±1.23	33.49±1.95	33.95
3	33.60±1.23	35.67±3.56	34.66±2.18	32.99±0.98	34.23
4	34.30±3.85	33.87±3.96	32.21±1.42	32.63±1.05	33.25
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการเก็บรักษา	33.95	34.65	33.05	33.35	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-22 ค่าสี a* ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะการเก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	2.09±0.26	2.33±0.45	1.85±0.53	2.12±0.34	2.10
1	2.34±0.57	2.44±0.43	2.59±0.35	2.48±0.43	2.46
2	3.33±0.72	3.22±0.69	3.22±0.68	2.85±0.63	3.15
3	2.30±1.03	2.41±0.71	2.36±0.35	2.89±0.60	2.49
4	2.35±0.68	2.94±1.02	2.37±0.78	3.09±0.55	2.69
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการเก็บรักษา	2.48	2.67	2.47	2.69	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-23 ค่าสี b* ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะการเก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	17.29±2.36	17.89±2.80	16.21±1.47	15.86±0.67	16.81
1	17.50±1.53	15.28±3.48	16.10±1.49	15.04±1.33	15.98
2	15.81±0.89	16.10±0.69	15.12±1.43	15.48±1.79	15.61
3	18.13±0.57	18.63±1.30	17.15±0.65	17.47±1.34	17.85
4	20.20±1.22	19.32±1.54	18.87±1.53	17.50±1.15	18.97
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการเก็บรักษา	17.79	17.43	16.69	16.27	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-24 ค่าสี C* ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะการเก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	17.41±0.38	18.04±0.29	16.32±0.22	16.00±0.72	16.94
1	17.66±0.76	15.47±1.79	16.31±1.19	15.24±1.35	16.17
2	16.16±0.79	16.42±0.06	15.46±1.26	15.74±0.23	15.95
3	18.28±0.26	18.78±0.05	17.31±0.62	17.71±1.55	18.02
4	20.34±0.53	20.20±0.84	20.27±0.60	17.77±0.22	19.65
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการเก็บรักษา	17.97	17.78	17.13	16.49	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-25 ค่า H° ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะการเก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	83.10±0.81	82.60±0.01	83.50±1.86	82.38±0.08	82.89
1	82.38±0.37	80.90±0.42	80.81±1.69	80.65±0.30	81.19
2	78.15±1.56	78.68±2.62	77.91±2.05	79.60±1.39	78.59
3	82.76±2.38	82.63±1.63	82.16±1.35	80.52±1.99	82.02
4	83.34±1.74	81.56±1.89	83.30±0.10	79.99±0.47	82.05
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการเก็บรักษา	81.95	81.27	81.54	80.63	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-26 ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์ (%) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะการเก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	1.55±0.13	1.52±0.10	1.57±0.06	1.72±0.05	1.59
1	1.52±0.03	1.38±0.07	1.50±0.03	1.71±0.11	1.53
2	1.78±0.09	1.60±0.09	1.83±0.04	1.84±0.07	1.76
3	1.13±0.45	1.27±0.15	1.42±0.33	1.50±0.09	1.33
4	1.25±0.40	1.34±0.31	1.26±0.39	1.46±0.06	1.33
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการเก็บรักษา	1.45	1.42	1.52	1.65	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-27 ปริมาณน้ำตาลทั้งหมด (%) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa		ค่าเฉลี่ย
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที	
0	4.12±0.26	4.56±0.25	4.65±0.32	4.36±0.24	4.42
1	4.58±0.20	4.78±0.14	4.22±0.26	4.69±0.23	4.57
2	4.45±0.14	4.67±0.32	4.21±0.30	4.15±0.33	4.37
3	4.00±0.29	3.97±0.40	4.28±0.15	4.10±0.31	4.09
4	3.96±0.26	3.73±0.20	3.56±0.60	3.96±0.22	3.80
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	4.22	4.34	4.18	4.25	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-28 ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa	
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที
0	<250	<250	<250	<250
1	<250	<250	<250	<250
2	<250	<250	<250	<250
3	<250	<250	<250	<250
4	<250	<250	<250	<250

หมายเหตุ : ข้อมูลที่แสดงเป็นค่าเฉลี่ยของการทดลอง 2 ซ้ำ

ตาราง ข-29 ปริมาณยีสต์และรา (CFU/g) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษา
ที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa	
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที
0	<10	<10	<10	<10
1	<10	<10	<10	<10
2	<10	<10	<10	<10
3	<10	<10	<10	<10
4	<10	<10	<10	<10

หมายเหตุ : ข้อมูลที่แสดงเป็นค่าเฉลี่ยของการทดลอง 2 ซ้ำ

ตาราง ข-30 ปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรีย (MPN/g) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และ
เก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa	
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที
0	<3	<3	<3	<3
1	<3	<3	<3	<3
2	<3	<3	<3	<3
3	<3	<3	<3	<3
4	<3	<3	<3	<3

หมายเหตุ : ข้อมูลที่แสดงเป็นค่าเฉลี่ยของการทดลอง 2 ซ้ำ

ตาราง ข-31 ปริมาณ *E. coli* (MPN/g) ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะเวลา เก็บรักษา (สัปดาห์)	500 MPa		600 MPa	
	20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที
0	<3	<3	<3	<3
1	<3	<3	<3	<3
2	<3	<3	<3	<3
3	<3	<3	<3	<3
4	<3	<3	<3	<3

หมายเหตุ : ข้อมูลที่แสดงเป็นค่าเฉลี่ยของการทดลอง 2 ซ้ำ

ตาราง ข-32 คะแนนความชอบในด้านต่างๆ ของน้ำพริกหนุ่มที่ถนอมด้วยความดันสูง และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ลักษณะทาง ประสาทสัมผัส	หาคความคุม	500 MPa		600 MPa	
		20 นาที	40 นาที	20 นาที	40 นาที
ความชอบโดยรวม	7.14±1.48	6.36±1.38	6.72±1.13	6.94±1.15	6.64±1.24
สี	6.90±1.31	6.48±1.34	6.50±1.43	6.96±1.28	6.66±1.51
กลิ่น	6.88±1.61	6.10±1.68	6.40±1.29	6.88±1.35	6.32±1.30
รสชาติ	7.12±1.86	6.40±1.31	6.74±1.08	6.60±1.21	6.62±1.18

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-33 ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน 600 MPa 20 นาที	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม		
0	5.24±0.01	5.25±0.01	5.25±0.01	5.25±0.01	5.27±0.01	5.25
1	5.11±0.01	5.09±0.05	5.13±0.01	5.14±0.01	5.15±0.01	5.12
2	5.06±0.02	5.09±0.01	5.06±0.00	5.08±0.01	5.09±0.02	5.08
3	4.96±0.01	4.91±0.02	4.85±0.02	4.76±0.02	5.03±0.01	4.90
4	4.55±0.03	4.55±0.01	4.51±0.01	4.45±0.02	5.02±0.00	4.62
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	4.98	4.98	4.96	4.94	5.11	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-34 ค่า Water activity (a_w) ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน 600 MPa 20 นาที	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม		
0	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
1	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
2	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
3	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
4	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96±0.00	0.96
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	0.96	0.96	0.96	0.96	0.96	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-35 ปริมาณความชื้น (%) ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน 600 MPa 20 นาที	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม		
0	82.16±0.71	82.24±0.46	82.15±0.59	81.84±0.49	81.82±0.85	82.04
1	81.92±0.62	81.92±0.61	82.12±0.38	81.98±0.58	81.67±1.12	81.92
2	82.27±0.77	82.33±0.37	81.95±0.38	82.36±0.63	81.88±0.56	82.16
3	82.27±0.95	82.46±0.68	82.54±0.40	82.17±0.42	82.02±0.48	82.29
4	82.96±0.57	83.20±0.33	82.65±0.26	82.52±0.53	82.49±0.41	82.76
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	82.32	82.43	82.28	82.17	81.98	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-36 ค่าสี L ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน 600 MPa 20 นาที	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม		
0	35.36±1.98	36.09±2.17	35.28±2.88	35.14±1.62	34.87±1.15	35.35
1	34.31±1.60	33.91±2.33	33.12±1.80	34.46±1.40	34.17±2.02	33.99
2	34.26±1.13	34.11±1.64	33.28±1.45	33.68±1.50	35.25±1.31	34.12
3	34.05±1.27	33.49±2.19	32.79±1.54	32.13±0.88	34.54±1.78	33.40
4	32.70±1.21	32.32±1.57	31.15±0.84	30.72±2.02	33.37±1.65	32.05
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	34.14	33.98	33.12	33.23	34.44	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-37 ค่าสี a* ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	600 MPa 20 นาที	
0	2.33±0.54	2.48±0.73	2.35±0.86	2.71±0.97	1.98±0.55	2.37
1	2.42±0.68	2.21±0.78	3.19±0.78	3.05±0.96	2.30±0.44	2.63
2	3.34±0.88	3.44±0.60	4.11±1.06	3.83±0.79	2.75±0.85	3.49
3	3.58±1.16	3.19±0.17	3.48±0.47	3.63±1.20	2.48±0.59	3.27
4	3.14±0.57	3.12±0.39	3.86±0.47	4.38±0.82	2.89±0.68	3.48
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะ การเก็บรักษา	2.96	2.89	3.40	3.52	2.48	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-38 ค่าสี b* ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	600 MPa 20 นาที	
0	19.15±2.44	19.60±2.43	20.90±1.76	20.85±1.49	18.52±1.96	19.80
1	21.14±2.28	20.73±0.98	19.68±2.53	20.13±1.04	19.63±1.28	20.26
2	19.20±1.66	20.69±2.64	21.60±1.43	20.23±0.92	17.11±1.76	19.77
3	21.03±1.52	20.39±2.02	24.39±1.61	25.54±2.51	17.02±2.33	21.67
4	23.01±1.50	23.89±1.90	25.57±1.04	26.51±0.82	19.25±1.42	23.65
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะ การเก็บรักษา	20.71	21.06	22.43	22.65	18.31	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-39 ค่าสี C* ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน 600 MPa 20 นาที	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม		
0	19.30±1.94	19.79±1.49	21.04±2.35	21.01±0.26	18.62±0.37	19.95
1	21.29±2.17	20.84±1.10	19.94±0.74	22.16±0.09	19.76±0.48	20.80
2	19.55±0.05	20.98±1.28	21.99±2.14	22.56±0.27	17.34±0.89	20.48
3	21.33±0.64	20.63±1.62	24.64±1.45	25.79±1.57	17.21±2.80	21.92
4	23.23±0.07	24.09±0.11	25.86±1.63	26.87±0.27	19.46±0.61	23.90
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะ การเก็บรักษา	20.94	21.27	22.69	23.68	18.48	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-40 ค่า H° ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน 600 MPa 20 นาที	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม		
0	83.00±1.30	81.91±0.18	83.57±0.57	83.03±0.65	83.91±0.53	83.08
1	83.32±2.89	83.93±0.96	80.81±0.17	82.32±1.79	83.32±1.09	82.74
2	80.16±2.29	80.54±0.40	79.25±0.53	80.23±2.02	80.80±2.70	80.20
3	80.36±0.08	81.10±0.23	81.87±0.47	81.97±1.36	81.51±2.37	81.36
4	82.25±0.56	82.57±0.18	81.42±0.73	80.61±1.07	81.48±0.51	81.67
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะ การเก็บรักษา	81.82	82.01	81.38	81.63	82.20	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-41 ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์ (%) ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน 600 MPa 20 นาที	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม		
0	2.51±0.11	2.58±0.08	2.63±0.11	2.80±0.16	2.57±0.10	2.62
1	2.32±0.18	2.59±0.20	2.45±0.10	2.47±0.22	2.58±0.09	2.48
2	2.24±0.14	2.40±0.13	2.23±0.04	2.20±0.17	2.53±0.44	2.32
3	1.88±0.31	2.16±0.17	1.77±0.07	1.66±0.33	2.45±0.12	1.98
4	1.78±0.09	1.87±0.08	1.63±0.22	1.36±0.14	2.25±0.16	1.78
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	2.15	2.32	2.14	2.10	2.48	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง ข-42 ปริมาณน้ำตาลทั้งหมด (%) ของน้ำพริกหนุ่มในสิ่งทดลองต่างๆ และเก็บรักษาที่ 4 องศาเซลเซียส

ระยะ การเก็บรักษา (สัปดาห์)	สิ่งทดลอง					ค่าเฉลี่ย
	สุญญากาศ		บรรยากาศปกติ		ความดัน 600 MPa 20 นาที	
	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม	ขนาด 200 กรัม	ขนาด 500 กรัม		
0	6.64±0.08	6.86±0.12	7.01±0.09	7.01±0.09	6.83±0.04	6.87
1	6.32±0.29	6.39±0.40	6.30±0.22	6.01±0.21	6.86±0.08	6.38
2	6.13±0.51	6.23±0.55	5.99±0.18	6.26±0.33	6.64±0.29	6.25
3	5.87±0.64	6.19±0.01	5.94±0.01	5.77±0.05	6.21±0.10	6.00
4	5.46±0.80	5.62±0.16	5.27±0.15	5.42±0.02	6.49±0.46	5.65
ค่าเฉลี่ยตลอดระยะเวลา การเก็บรักษา	6.08	6.26	6.10	6.09	6.61	

หมายเหตุ : ข้อมูลแสดงเป็น ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

วิธีวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ทางเคมี และทางกายภาพ

1.1 การวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH)

อุปกรณ์ที่ใช้

- เครื่องวัดความเป็นกรด-ด่าง (Microprocessor pH meter WTW : pH 537, Germany)

วิธีการวัด

ชั่งตัวอย่างที่บดละเอียดจำนวน 20 กรัม เติมน้ำกลั่น ใช้แท่งแก้วคนให้เข้ากัน ปรับปริมาตรเป็น 50 มิลลิลิตร แล้ววัดค่าความเป็นกรด-ด่างด้วยเครื่อง pH-meter โดยใช้อิเล็กโทรดจุ่มลงในตัวอย่าง แซ่ทิ้งไว้ประมาณ 2 นาที อ่านค่าที่ได้และบันทึกผล

1.2 การวัดค่าน้ำที่เป็นประโยชน์ (a_w)

อุปกรณ์ที่ใช้

- เครื่องวัดค่าน้ำที่เป็นประโยชน์ (Water Activity Meter; AquaLab : model series 3, Decagon Devices Inc., USA.)

วิธีการวัด

บรรจุตัวอย่างที่บดละเอียดแล้วลงในตลับพลาสติก (a_w box) โดยบรรจุไม่ให้เกินระดับที่กำหนดของตลับ แล้วนำไปวัดค่า a_w ด้วยเครื่อง Water activity Meter โดยวางตลับลงใน chamber ของเครื่องวัด ตั้งทิ้งไว้จนสภาพภายใน chamber สมดุลที่อุณหภูมิที่กำหนดไว้ แล้วจึงอ่านค่า a_w ของตัวอย่างและบันทึกผล

1.3 การวิเคราะห์ปริมาณความชื้น (AOAC, 2000)

วิธีการวิเคราะห์

1. อบกระป๋องอบความชื้นพร้อมฝาที่ดูอบไอร้อนแบบไฟฟ้า ที่อุณหภูมิ 100 ± 2 องศาเซลเซียส นาน 30 นาที ทำให้เย็นในโถดูดความชื้นนาน 30 นาที ชั่งน้ำหนัก (W1)
2. ชั่งตัวอย่างที่ทราบน้ำหนักที่แน่นอน (2-3 g) ใส่ในกระป๋องอบความชื้นที่อบเรียบร้อยแล้วและชั่งน้ำหนักไว้เรียบร้อยแล้ว (W2)
3. นำกระป๋องอบความชื้นพร้อมฝาโดยเปิดฝาออกไปอบที่ดูอบลมร้อนแบบไฟฟ้าที่อุณหภูมิ 100 ± 2 องศาเซลเซียส นาน 6 ชั่วโมง
4. นำกระป๋องอบความชื้นออกมาโดยปิดฝาทันที และทำให้เย็นในโถดูดความชื้นนาน 30 นาที ชั่งน้ำหนักที่แน่นอน
5. นำไปอบต่ออีก 1 ชั่วโมงจนได้น้ำหนักที่คงที่ (ผลต่างของน้ำหนักที่ชั่งทั้งสองครั้งติดต่อกันต่างกันไม่เกิน 2 มิลลิกรัม) (W3) คำนวณหาปริมาณความชื้นจากสูตร

$$\text{ปริมาณความชื้น (เปอร์เซ็นต์)} = \frac{(W2 - W3) \times 100}{W2 - W1}$$

เมื่อ

- W1 = น้ำหนักของกระป๋องอบความชื้น เป็น g
 W2 = น้ำหนักของกระป๋องอบความชื้นและตัวอย่างก่อนอบ เป็น g
 W3 = น้ำหนักของกระป๋องอบความชื้นและตัวอย่างหลังอบ เป็น g

1.4 การวัดค่าสี

อุปกรณ์ที่ใช้

- เครื่องวัดสี (Minolta Chroma Meter : Model CR-300, Yamamoto Trading Co., Ltd., Japan)

1.4.1 ระบบ L, a* และ b*

วิธีการวัด

เป็นการวัดค่าสีตัวอย่างด้วยเครื่อง Minolta Chroma Meter โดยวัดค่าสีในระบบ CIE ซึ่งแสดงค่าเป็น L, a* และ b* เมื่อ

L เป็นค่าความสว่าง มีค่าอยู่ในช่วง 0 ถึง 100 ถ้าค่า L มีค่าใกล้ศูนย์ หมายถึง ตัวอย่างมีความสว่างน้อยจนเป็นสีดำ หากค่า L เข้าใกล้ 100 หมายถึง ตัวอย่างสว่างมากจนเป็นสีขาว

a* เป็นค่าแสดงถึงสีแดงและสีเขียว เมื่อ a* มีค่าเป็นบวก หมายถึง วัตถุมีสีแดง หากค่า a* มีค่าเป็นลบ หมายถึง วัตถุมีสีเขียว

b* เป็นค่าแสดงถึงสีเหลืองและสีน้ำเงิน เมื่อ b* มีค่าเป็นบวก หมายถึง วัตถุมีสีเหลือง หากค่า b* มีค่าเป็นลบ หมายถึง วัตถุมีสีน้ำเงิน

ก่อนวัดสีทุกครั้งต้องทำการปรับมาตรฐานเครื่อง (calibration) เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของผลการทดลอง ทำการวัดซ้ำ 3 ครั้ง แล้วหาค่าเฉลี่ย

1.4.2 การคำนวณค่าสี C* และ H°

นำค่าสีในระบบ CIE ซึ่งแสดงค่าเป็น L, a* และ b* มาทำการคำนวณตามสมการ ดังนี้

$$\text{Chroma (C*)} = \{(a^*)^2 + (b^*)^2\}^{1/2}$$

$$\text{Hue angle (H°)} = \tan^{-1}\{b^*/a^*\}$$

เมื่อ

C* เป็นค่าแสดงถึงความเข้มของสี ถ้า C* มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ หมายถึง วัตถุมีสีเทา หากค่า C* มีค่าเพิ่มขึ้น แสดงว่าวัตถุมีความเข้มสีเพิ่มมากขึ้น

H° เป็นค่าแสดงถึงสีแท้จริงที่ปรากฏให้เห็น คำนวณให้อยู่ในรูปองศาในวงกลม ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ 0 องศา ถึง 360 องศา โดยสีในแกนหลักได้แก่ 0 องศา แสดงสีแดง-ม่วง 90 องศา แสดงสีเหลือง 180 องศา แสดงสีเขียว และ 270 องศา แสดงสีน้ำเงิน

1.5 การวิเคราะห์ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์และปริมาณน้ำตาลทั้งหมด (James, 1995)

เครื่องมือ

1. เครื่องวัดค่าดูดกลืนแสง (Spectrophotometer)

สารเคมี

1. น้ำตาลกลูโคส ความเข้มข้น 15 กรัม / ลิตร
2. กรดซัลฟูริก ความเข้มข้น 1.5 โมลาร์
3. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ความเข้มข้น 10 %
4. DNS reagent เตรียมโดยละลาย DNS 10 กรัมในสารละลาย 200 มิลลิลิตรของโซเดียมไฮดรอกไซด์ความเข้มข้น 2 โมลาร์ จากนั้นละลายโซเดียมโปแตสเซียมทาร์เทรท 300 กรัมในน้ำกลั่น 500 มิลลิลิตร นำสารละลายที่ได้ผสมเข้าด้วยกันแล้วปรับปริมาตรให้ได้ 1 ลิตรด้วยน้ำกลั่น จากนั้นเก็บในขวดสีชา

การเตรียมสารละลายกลูโคสมาตรฐาน

เตรียมสารละลายกลูโคสมาตรฐานความเข้มข้น 0, 0.25, 0.5, 1.0, 1.25 และ 1.50 มิลลิกรัมต่อมิลลิลิตร ปิเปตสารละลายกลูโคสมาตรฐานที่เตรียมไว้ใส่ลงในหลอดทดลองอย่างละ 1 มิลลิลิตร เติม DNS reagent 1 มิลลิลิตร และเติมน้ำกลั่น 2 มิลลิลิตร นำไปต้มใน Water bath 100 องศาเซลเซียส นาน 5 นาทีแล้วจุ่มลงในน้ำเย็นทันที จากนั้นปรับปริมาตรเป็น 25 มิลลิลิตร แล้วนำไปวัดค่าดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 540 นาโนเมตร

1.5.1 การวิเคราะห์ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์

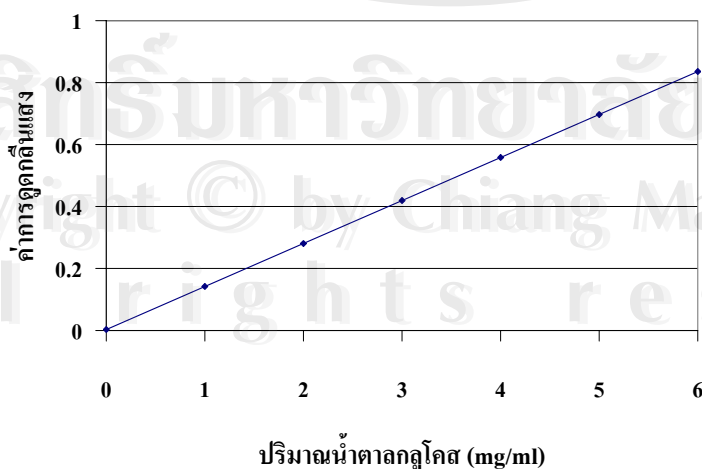
1. ชั่งตัวอย่างประมาณ 10 กรัม ใส่ใน flask เติมน้ำกลั่น 50 มิลลิลิตรแล้วนำไปต้มใน water bath 50 องศาเซลเซียส นาน 10 นาที
2. กรองด้วยกระดาษกรอง (Whatman No.4) ส่วนที่เหลือบนกระดาษกรองแล้วปรับปริมาตรให้ได้ 100 มิลลิลิตรใน Volumetric flask

3. ผสมสารละลาย 1 มิลลิลิตร เติม DNS reagent 1 มิลลิลิตร และน้ำกลั่น 2 มิลลิลิตร ผสมให้เข้ากัน
4. นำไปต้มใน water bath 100 องศาเซลเซียส นาน 5 นาที แล้วจุ่มลงในน้ำเย็นทันที จากนั้นปรับปริมาตรให้ได้ 25 มิลลิลิตร แล้วนำไปวัดค่าดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 540 นาโนเมตร

1.5.2 การวิเคราะห์ปริมาณน้ำตาลทั้งหมด

1. ชั่งตัวอย่างประมาณ 10 กรัม เติมกรดซัลฟูริกความเข้มข้น 1.5 โมลาร์ จำนวน 10 มิลลิลิตร นำไปต้มใน water bath 100 องศาเซลเซียส นาน 20 นาทีแล้วจุ่มลงในน้ำเย็นทันที
2. เติมสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ความเข้มข้น 10 % จำนวน 12 มิลลิลิตร เขย่าให้เข้ากัน จากนั้นกรองด้วยกระดาษกรอง (Whatman No.4) แล้วปรับปริมาตรเป็น 100 มิลลิลิตร
3. จากนั้นดูดสารละลายมา 1 มิลลิลิตร เติม DNS reagent 1 มิลลิลิตร และน้ำกลั่น 2 มิลลิลิตร เขย่าให้เข้ากันนำไปต้ม water bath 100 องศาเซลเซียส นาน 5 นาที แล้วจุ่มลงในน้ำเย็นทันที
4. ปรับปริมาตรให้เป็น 25 มิลลิลิตรแล้วนำไปวัดค่าดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 540 นาโนเมตร

กราฟสารละลายกลูโคสมาตรฐาน

สมการสารละลายกลูโคสมาตรฐาน : $Y = 0.1388X + 0.003032$, $R^2 = 0.9924$

คำนวณปริมาณน้ำตาลจากสูตร

$$\text{ปริมาณน้ำตาล (เปอร์เซ็นต์)} = \frac{X}{W} \times 10$$

เมื่อ W = น้ำหนักตัวอย่าง (กรัม)

2. การวิเคราะห์ทางจุลินทรีย์

2.1 การวิเคราะห์เชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมด (Total Plate Count) (AOAC, 1998)

วิธีการวิเคราะห์

1. ชั่งตัวอย่างอาหารแข็ง 25 กรัมใส่ในถุง stomacher เติมสารละลาย 0.1% peptone water จำนวน 225 กรัม นำเข้าเครื่องตีปั่น (stomacher) นาน 1-2 นาที
2. ทำเจือจางอาหารในสารละลาย 0.1% peptone water หลอดละ 9 มล. จนได้ระดับความเจือจางที่เหมาะสม
3. ใช้ปิเปตขนาด 1 มิลลิลิตร คูดสารละลายอาหารที่ระดับความเจือจางที่เหมาะสม จำนวน 3 ระดับความเข้มข้นที่ติดกัน จำนวน 1 มิลลิลิตร ใส่ในงานเพาะเชื้อ โดยทำแบบ duplicate
4. เติมอาหารเลี้ยงเชื้อ PCA อุณหภูมิ 44-46 องศาเซลเซียส ประมาณ 12-15 มิลลิลิตร ใส่ในงานเพาะเชื้อ เขย่างานให้สารละลายอาหารกระจายทั่วงานเพาะเชื้อ
5. ปล่อยให้อาหารอุ่นแข็งตัว กว่างานเพาะเชื้อ บ่มในตู้บ่มอุณหภูมิ 35-37 องศาเซลเซียส นาน 48 ± 3 ชั่วโมง
6. นับจำนวนโคโลนีจากงานที่มีจำนวนโคโลนีอยู่ระหว่าง 25-250 โคโลนี คำนวณ CFU/g (ml) ของอาหารได้จากสูตรนี้

$$\text{CFU/g หรือ ml} = \frac{\sum c}{(v_1 n_1 + 0.1 n_2) d}$$

- เมื่อ v_1 = ปริมาตรของสารละลายที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงเชื้อ
- ΣC = ผลรวมของโคโลนีที่นับได้ทั้งหมดจากงานเพาะเชื้อที่นับได้ในช่วง 25-250 โคโลนี
- n_1 = จำนวนงานเพาะเชื้อที่นับได้ในช่วง 25-250 โคโลนี ในระดับความเข้มข้นแรก
- n_2 = จำนวนงานเพาะเชื้อที่นับได้ในช่วง 25-250 โคโลนี ในระดับความเข้มข้นที่ 2
- d = ระดับความเข้มข้นแรกที่สามารถนับเชื้อได้ในช่วง 25-250 โคโลนี

- กรณีที่จำนวนโคโลนีในทุกงานเพาะเชื้อมีน้อยกว่า 25 โคโลนี ให้รายงานผลเป็น “น้อยกว่า 25 คูณ กับ dilution factor” เช่น

โคโลนีที่นับได้		เชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมดโดยประมาณ /มล. หรือ (กรัม) (EAPC*/ml or g)
ความเข้มข้น 1:100	ความเข้มข้น 1:1000	
18	2	< 2,500
0	0	< 2,500

* EAPC = Estimated Aerobic Plate Count

- กรณีที่จำนวนโคโลนีในทุกงานเพาะเชื้อมีมากกว่า 250 โคโลนี แต่โดยเฉลี่ยแล้วมีจำนวนโคโลนีน้อยกว่า 100 โคโลนีต่อตารางเซนติเมตร ให้คำนวณจากงานที่มีจำนวนใกล้เคียงกับ 250 โคโลนีมากที่สุด เช่น

โคโลนีที่นับได้		เชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมดโดยประมาณ /มล. หรือ (กรัม) (EAPC*/ml or g)
ความเข้มข้น 1:100	ความเข้มข้น 1:1000	
TNTC**	640	640,000

* EAPC = Estimated Aerobic Plate Count   **TNTC = to numerous to count

- กรณีที่ทุกงานมีเชื้อแผ่กระจาย (spreader) เต็มงานและ/หรือเกิดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติการ (laboratory accident) ให้รายงานดังนี้

1.1 เชื้อแผ่กระจาย ให้รายงานว่า “**spreader (SPR)**”

1.2 เกิดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติการ ให้รายงานว่า “**laboratory accident (LA)**”

- กรณีที่จำนวนโคโลนีในทุกจานเพาะเชื้อมีมากกว่า 250 โคโลนี และโดยเฉลี่ยแล้วมีจำนวนโคโลนีมากกว่า 100 โคโลนีต่อตารางเซนติเมตร ให้ประมาณจำนวนเชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมดมากกว่า 100 เท่าของระดับความความเจือจางที่มากที่สุดคูณกับพื้นที่ของจานเพาะเชื้อ เช่น

โคโลนีที่นับได้		เชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมดโดยประมาณ /มล. หรือ (กรัม) (EAPC*/ml or g)
ความเข้มข้น 1:100	ความเข้มข้น 1:1000	
TNTC**	7,150	> 6,500,000 EAPC เมื่อจานเพาะเชื้อมีพื้นที่ 65 cm ²
TNTC	6,490	> 5,900,000 EAPC เมื่อจานเพาะเชื้อมีพื้นที่ 65 cm ²

* EAPC = Estimated Aerobic Plate Count   **TNTC = to numerous to count

2.2 การตรวจหาเชื้อยีสต์และรา (Yeast and Mould) (AOAC, 1998)

วิธีการวิเคราะห์

1. ชั่งตัวอย่างอาหารจำนวน 25-50 กรัม ใส่ในถุง stomacher เติมสารละลายเจือจาง peptone water เข้มข้น 0.1% หรือ phosphate buffer ในอัตราส่วน 1:10 นำเข้าเครื่องตีปั่น (stomacher) นาน 2 นาที
2. ทำเจือจางอาหารในสารละลายเจือจาง หลอดละ 9 มล. จนได้ระดับความเจือจางที่เหมาะสม 3 ระดับที่ติดกัน
3. ให้ใช้ปิเปตที่ดูดด้วยลำกล้องดูดสารละลายอาหารความเข้มข้นที่เหมาะสม ปริมาณ 1 มล. ลงในจานเพาะเชื้อขนาด 15 X 100 มม. (จานพลาสติกหรือแก้ว)
4. เทอาหารเลี้ยงเชื้อ PDA ที่ปรับ pH เป็น 3.5 ด้วยกรดทาร์ตริก เข้มข้น 10% อุณหภูมิประมาณ 45 องศาเซลเซียส ปริมาณ 20-25 มล. ผสมให้เข้ากันโดยหมุนในทิศทางเข็มนาฬิกาและทวนเข็มนาฬิกา ให้ทำ dilution ละ 3 จาน
5. ไม่ควรใช้เวลาในการเตรียมสารละลายอาหารจนถึงขั้นตอนการเกลี่ยเชื้อหรือ pour plate นานเกิน 20 นาที
6. บ่มเพาะเชื้อในที่มืด อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส โดยไม่ต้องคว่ำจานเพาะเชื้อ และห้ามวางจานเพาะเชื้อซ้อนกันเกิน 3 จาน บ่มเพาะเชื้อนาน 5 วัน ห้ามเคลื่อนไหว

งานเพาะเชื้อก่อนครบกำหนดระยะเวลาการบ่มเพาะ นับจำนวนโคโลนีของเชื้อในงานที่อยู่ในช่วง 10-150 โคโลนี

7. เกลี่ยจำนวนเชื้อจากทั้ง 3 งาน รายงานการพบเชื้อยีสต์และราเป็น CFU/g หรือ CFU/ml โดยคำนวณการพบเชื้อยีสต์และรา ดังนี้
  - 7.1 กรณีที่ตัวเลขหลักที่ 3 เป็นเลข 6 หรือสูงกว่านี้ให้ปัดขึ้น เช่น 456 = 460
  - 7.2 กรณีที่ตัวเลขหลักที่ 3 เป็นเลข 4 หรือต่ำกว่านี้ให้ปัดลง เช่น 454 = 450
  - 7.3 กรณีที่ตัวเลขหลักที่ 3 เป็นเลข 5 ให้พิจารณาตัวเลขหลักที่ 2 ว่าน้อยกว่าหรือมากกว่า 5 โดยถ้าเลขหลักที่ 2 น้อยกว่า 5 ให้ปัดลง เช่น 445 = 440 แต่ถ้าเลขหลักที่ 2 มากกว่าหรือเป็น 5 ให้ปัดขึ้น เช่น 455 = 460
  - 7.4 กรณีที่ไม่พบโคโลนีของเชื้อขึ้นเลยทุกระดับความเข้มข้น ให้รายงานการพบเชื้อยีสต์และราน้อยกว่า 1 X ระดับความเข้มข้นต่ำที่สุดที่ใช้

2.3 ปริมาณโคลิฟอร์ม (Coliform bacteria) - เอ็มพีเอ็นต่อกรัม (MPN/g) (AOAC, 1998)

วิธีการวิเคราะห์

1. ชั่งตัวอย่างอาหาร 25 กรัม ใส่ในถุงตีปั่น เติมสารละลายเพื่อเจือจาง 225 มิลลิลิตร ตีปั่นนาน 2 นาที ได้สารละลายตัวอย่างอาหารที่มีความเจือจาง 1:10 ตัวอย่างที่แช่แข็งอาจทำให้ละลายโดยนำตัวอย่างอาหาร 25 กรัม เก็บในตู้เย็นที่ 2-5 องศาเซลเซียส นาน 18 ชั่วโมง สำหรับตัวอย่างอาหารที่เป็นของเหลวให้ชั่งตัวอย่างอาหารใส่ลงในสารละลายเพื่อเจือจางโดยตรง
2. ทำให้เจือจางต่ออีก 10 เท่า โดยใช้สารละลายตัวอย่างจากข้อ 1 จำนวน 1 มิลลิลิตร ใส่ลงในสารละลายเพื่อเจือจาง 9 มิลลิลิตร จะได้สารละลายอาหารเจือจาง 1:100 แล้วทำเจือจางต่อไปอีก 10 เท่า โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับที่กล่าวมา จะได้สารละลายอาหารเจือจาง 1:1000
3. ใช้ปิเปตดูดสารละลายเจือจางที่เตรียมไว้ในข้อ 1 และ 2 ลงในหลอดอาหารเลี้ยงเชื้อ lauryl sulfate tryptose broth หลอดละ 1 มิลลิลิตร ความเข้มข้นละ 3 หลอด
4. อบเพาะเชื้อที่ 35 องศาเซลเซียส นาน 48 ± 2 ชั่วโมง ตรวจสอบการเกิดก๊าซหลังการอบเพาะเชื้อ 24 ± 2 ชั่วโมง ถ้าไม่มีก๊าซเกิดขึ้นนำไปอบเพาะเชื้อต่ออีก 24 ชั่วโมง ตรวจสอบการเกิดก๊าซอีกครั้ง ถ้ามีก๊าซเกิดขึ้นนำไปทดสอบยืนยัน (confirmation) ต่อ

5. นำหลอดที่มีก๊าซเกิดขึ้นมาเขย่าเบาๆ แล้วใช้ห่วงเขี่ยเชื้อซึ่งเผาไฟฆ่าเชื้อแล้ว ถ่ายเชื้อลงในหลอดอาหารเลี้ยงเชื้อ brilliant green broth 2% อบเพาะเชื้อที่ 35 องศาเซลเซียส นาน 48 ± 2 ชั่วโมง ตรวจสอบการเกิดก๊าซและบันทึกผล
6. คำนวณค่าเอ็มพีเอ็นต่อกรัม (MPN/g) ของโคลิฟอร์มจากจำนวนหลอดอาหาร brilliant green broth 2% ที่มีก๊าซเกิดขึ้นตามตารางที่ จ-1 ในภาคผนวก จ

2.4 *Escherichia coli* (*E. coli*) (AOAC, 1998)

วิธีการวิเคราะห์

1. นำหลอดอาหาร lauryl sulfate tryptose broth ที่มีก๊าซเกิดขึ้นมาเขย่าเบาๆ ใช้ห่วงถ่ายเชื้อเผาไฟฆ่าเชื้อ ถ่ายเชื้อลงในหลอดอาหาร EC broth เพาะเชื้อในอ่างน้ำอุ่นควบคุมอุณหภูมิที่ 45.5 องศาเซลเซียส ตรวจสอบการเกิดก๊าซหลังการบ่มเพาะนาน 24 ± 2 ชั่วโมง ถ้าไม่มีก๊าซเกิดขึ้นให้บ่มเพาะต่อ และตรวจสอบการเกิดก๊าซอีกครั้งหลังจากบ่มเพาะนาน 48 ± 2 ชั่วโมง คำนวณหาปริมาณเชื้อ faecal coliform จากตาราง MPN ในภาคผนวก จ
2. ใช้ห่วงถ่ายเชื้อเผาไฟฆ่าเชื้อ ถ่ายเชื้อจากหลอดอาหาร EC broth ที่เกิดก๊าซขีดเป็นเส้น (streak) ลงบนผิวหน้าอาหาร Levine-EMB agar บ่มเพาะเชื้อที่ 35 องศาเซลเซียส นาน 18-24 ชั่วโมง ตรวจสอบโคโลนีที่มีสีม่วงแดงเข้ม ลักษณะแบน มี metallic sheen
3. ถ่ายเชื้อที่มีลักษณะเฉพาะตามข้อ 2 งานเพาะเชื้อละ 2 โคโลนี ลงในหลอดอาหาร Plate Count agar ที่มีผิวหน้าเอียง โคโลนีละ 2 หลอด บ่มเพาะเชื้อที่ 35 องศาเซลเซียส นาน 18-24 ชั่วโมง ถ้าไม่มีโคโลนีที่มีลักษณะเฉพาะตามข้อ 2 ให้เลือกโคโลนีที่มีลักษณะใกล้เคียงมากที่สุด งานเพาะเชื้อละ 1 โคโลนี
4. นำเชื้อจากหลอดอาหาร plate count agar ที่บ่มเพาะนาน 18 ชั่วโมง มาย้อมสีกรัม ดังนี้
  - i. หยดน้ำกลั่นลงบนสไลด์ 1 หยด
  - ii. ใช้ห่วงถ่ายเชื้อแต่ละเชื้อจากหลอดอาหาร plate count agar นำไปกระจายในหยดน้ำกลั่นบนสไลด์ ปล่อยให้แห้งในอากาศ นำสไลด์ไปผ่านเปลวไฟ 2-3 ครั้ง เพื่อทำให้เชื้อติดแน่นบนสไลด์
  - iii. หยดสารละลาย gram crystal violet ลงไปให้ท่วมบริเวณที่มีเชื้อ ทิ้งไว้ 1 นาที ล้างออกด้วยน้ำ

- iv. หยดสารละลาย gram iodine ลงไปให้ท่วมบริเวณที่มีเชื้อ ทิ้งไว้นาน 1 นาที ล้างออกด้วยน้ำ
- v. ล้างสี crystal violet ส่วนเกินออกโดยเอียงสไลด์แล้วหยดอัลกอฮอล์เข้มข้น 95% ให้ไหลผ่านสไลด์ 15-30 วินาที ล้างออกด้วยน้ำ
- vi. หยดสารละลาย gram safranin ลงไปให้ท่วมบริเวณที่มีเชื้อ ทิ้งไว้นาน 15 วินาที ล้างออกด้วยน้ำ ชับน้ำ ทิ้งไว้ให้แห้ง
- vii. ตรวจสอบรูปร่าง ลักษณะการเรียงตัว และการติดสีกรัมของเชื้อ โดยใช้กล้องจุลทรรศน์

ถ้าพบเชื้อที่มีรูปร่างเป็นท่อนสั้นและกลม ติดสีกรัมลบ ไม่มีสปอร์ ให้นำหลอดอาหาร plate count agar ที่เหลืออีกหลอดหนึ่งไปทดสอบปฏิกิริยาทางชีวเคมี ดังนี้

- viii. **การทดสอบ Indole** - เพาะเชื้อลงใน tryptone broth บ่มเชื้อที่ 35 องศาเซลเซียส นาน 24 ± 2 ชั่วโมง ทดสอบการสร้างอินโดลโดยหยด kovac's reagent 0.2-0.3 มิลลิลิตร เมื่อมีสีแดงเกิดขึ้นในชั้นบนของหลอดอาหารแสดงว่าเกิดการสร้างอินโดล รายงานผลการทดสอบเป็นบวก ถ้าเป็นสีเหลืองแสดงว่าไม่มีการสร้างอินโดล รายงานผลการทดสอบเป็นลบ
- ix. **การทดสอบ Voges-Proskauer (VP)** - เพาะเชื้อลงใน MR-VP medium บ่มเชื้อที่ 35 องศาเซลเซียส นาน 48 ± 2 ชั่วโมง ใช้ปิเปตดูดอาหารเลี้ยงเชื้อ 1 มิลลิลิตร ใส่ในหลอดทดลอง ขนาด 13 X 100 มิลลิเมตร ทดสอบ VP โดยเติมสารละลาย α -naphthol solution จำนวน 0.6 มิลลิลิตร และสารละลาย potassium hydroxide ความเข้มข้น 40% จำนวน 0.2 มิลลิลิตร เขย่าให้เข้ากัน แล้วเติม creatin เล็กน้อย วางทิ้งไว้ 2 ชั่วโมง เมื่อมีสีชมพู (eosin pink) เกิดขึ้น รายงานผลการทดสอบเป็นบวก ถ้าไม่เกิดการเปลี่ยนสี รายงานผลการทดสอบเป็นลบ
- x. **การทดสอบ Methyl red** - นำ MR-VP medium ที่เหลือไปบ่มที่ 35 องศาเซลเซียส ต่ออีก 48 ± 2 ชั่วโมง ทดสอบปฏิกิริยา methyl red โดยหยด methyl red solution จำนวน 5 หยด ในแต่ละหลอด เมื่อมีสีแดงเกิดขึ้นรายงานผลการทดสอบเป็นบวก ถ้าเป็นสีเหลืองรายงานผลการทดสอบเป็นลบ

- xi. การทดสอบ Citrate - เพาะเชื้อใน simmons citrate agar โดยการแทง (stab) ลงในวุ้น และขีดเป็นเส้นบนผิวหน้าของอาหารวุ้น บ่มที่ 35 องศาเซลเซียส ต่ออีก 24 ± 2 ชั่วโมง เมื่อมีโคโลนีเกิดขึ้น และอาหารเลี้ยงเชื้อเปลี่ยนสีรายงานผลการทดสอบเป็นบวก และถ้าสีของอาหารไม่เปลี่ยนแปลงรายงานผลการทดสอบเป็นลบ
- xii. การเกิดก๊าซจากแลคโตส - เพาะเชื้อลงในหลอดอาหาร lauryl sulfate tryptose broth บ่มที่ 35 องศาเซลเซียส ต่ออีก 48 ± 2 ชั่วโมง ตรวจสอบการเกิดก๊าซ

คำนวณค่า MPN ของ *E. coli* โดยเทียบค่าจากตาราง MPN ในภาคผนวก จ จากเชื้อที่ติดสีกรัมลบ รูปร่างเป็นท่อนสั้น ไม่มีสปอร์ ทำให้เกิดก๊าซจากน้ำตาลแลคโตส และให้ผลการทดสอบ IMViC (indole, methyl red, Voges-Proslauer และ citrate) เป็น ++-- หรือ ---

ภาคผนวก จ
ค่าเอ็มพีเอ็นต่อกรัม (MPN/g) ของตัวอย่างอาหาร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ จ-1 ค่าเอ็มพีเอ็นต่อกรัม (MPN/g) ของตัวอย่างอาหาร เมื่อใช้ตัวอย่าง 0.1 0.01 และ 0.001 กรัม ความเข้มข้นละ 3 หลอด

จำนวนหลอดที่ให้ผลบวก				จำนวนหลอดที่ให้ผลบวก			
0.1	0.01	0.001	MPN/g	0.1	0.01	0.001	MPN/g
0	0	0	<3	2	0	0	9.1
0	0	1	3	2	0	1	14
0	0	2	6	2	0	2	20
0	0	3	9	2	0	3	26
0	1	0	3	2	1	0	15
0	1	1	6.1	2	1	1	20
0	1	2	9.2	2	1	2	27
0	1	3	12	2	1	3	34
0	2	0	6.2	2	2	0	21
0	2	1	9.3	2	2	1	28
0	2	2	12	2	2	2	35
0	2	3	16	2	2	3	42
0	3	0	9.4	2	3	0	29
0	3	1	13	2	3	1	36
0	3	2	16	2	3	2	44
0	3	3	19	2	3	3	53
1	0	0	3.6	3	0	0	23
1	0	1	7.2	3	0	1	39
1	0	2	11	3	0	2	64
1	0	3	15	3	0	3	95
1	1	0	7.3	3	1	0	43
1	1	1	11	3	1	1	75
1	1	2	15	3	1	2	120

ตารางที่ จ-1 (ต่อ)

จำนวนหลอดที่ให้ผลบวก			
0.1	0.01	0.001	MPN/g
1	1	3	19
1	2	0	11
1	2	1	15
1	2	2	20
1	2	3	24
1	3	0	16
1	3	1	20
1	3	2	24
1	3	3	29

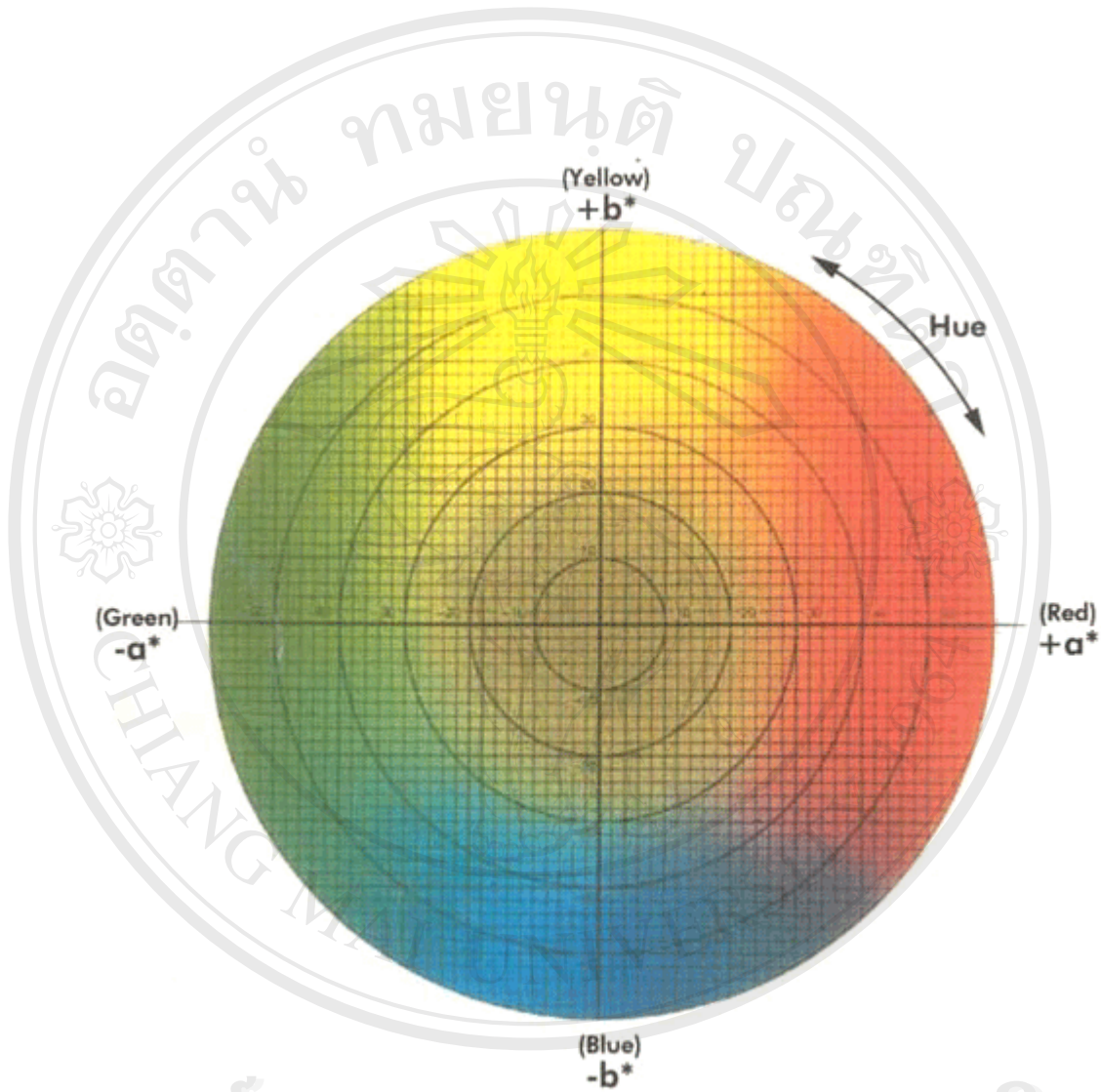
จำนวนหลอดที่ให้ผลบวก			
0.1	0.01	0.001	MPN/g
3	1	3	160
3	2	0	93
3	2	1	150
3	2	2	210
3	2	3	290
3	3	0	240
3	3	1	460
3	3	2	1100
3	3	3	>1100

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ

นางสาวรังษิมา พิบูลชัยสิทธิ์

วัน เดือน ปี เกิด

3 มิถุนายน 2524

ประวัติการศึกษา

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนคาราวีทยาลัย ปีการศึกษา 2541สำเร็จการศึกษาปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปีการศึกษา 2545

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved